

ПРОБЛЕМИ КОМПЕНСАЦІЇ ШКОДИ ДОВКІЛЛЮ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІЙ

***Анотація.** Результатом дослідження є пропозиції щодо впровадження сучасних підходів до визначення компенсації за шкоду, завдану природним екосистемам внаслідок бойових дій, з метою відновлення деградованого довкілля.*

Ключові слова: компенсація шкоди довкіллю, екологічна відповідальність, відновлювальні заходи.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну зробило актуальним питання компенсації шкоди довкіллю, яка спричинена бойовими діями, і це завдання набагато ширше, ніж оцінка збитків. Розробка компенсаційних заходів для відшкодування збитків від забруднення навколишнього природного середовища є складовою екологічної безпеки територій. Одним із інструментів, спрямованих на її забезпечення, є екологічна відповідальність, що являє собою зобов'язання суб'єкта деструктивної для навколишнього природного середовища діяльності вжити заходи щодо запобігання настанню екологічної шкоди чи ліквідації наслідків екологічної шкоди для відновлення природних ресурсів до вихідного стану, що існував до її заподіяння, та компенсація ним витрат на проведені заходи.

Головна мета компенсаційного механізму відшкодування збитків від забруднення та знищення довкілля полягає у створенні умов для його відновлення. Тому перспективним можна вважати використання методів еквівалентних ресурсів на протипагу лише оцінюванню і стягненню збитків у грошовому виразі, що сприятиме переорієнтації системи екологічної відповідальності в Україні на відновлення навколишнього природного середовища. Розмір екологічного збитку повинен оцінюватися переважно на основі аналізу необхідності і вартості відновлення постраждалих екосистем або їх функцій, що обумовлено завданням відновлення довкілля.

Основою оцінки мають бути параметри та конфігурації відтворювальних процесів в екосистемах. Безпосередньо способи та методи усунення забруднення можуть визначати компетентні органи з високим ступенем прозорості та відповідальності. Важливо розробити нормативні процедури визначення обсягу відновлювальних робіт і належного контролю за їх реалізацією. Нормативний (на основі формул) метод визначення розміру збитку і грошової компенсації слід застосовувати тільки в тому випадку, якщо неможливо впровадити відновлювальні заходи.

У повоєнний час компенсаційний механізм повинен сприяти забезпеченню своєчасного проведення заходів щодо охорони і відтворення природних ресурсів, приведенню в належний стан довкілля, рекультивуацію у випадку його забруднення, порушення та деградації.